

هجوم تمام عیار
فیلم‌های خارجی

گزارشی از
وضعیت سینمای آرژانتین

آکس زیسمن
ترجمه رخساره قائم مقامی

تولید می‌شد.

با این حال، سرکوب جریانات سیاسی مردمی، بی‌ثباتی صنایع، عملکرد شرکت‌های انحصاری خارجی دست در دست‌الیکارشی (انحصارطلبی) لیبرال ملی، منجر به نابودی تدریجی صنعت سینمای ما و بروز بحران‌های پیاپی شد که این صنعت را از پا انداخت شد.

در آخرین سال حکومت دیکتاتوری نظامی یعنی ۱۹۸۳ تنها ۱۲ فیلم سینمایی در این کشور تولید شد. این کمترین میزان تولید در همه این سال‌ها به شمار می‌رود. در آن سال جمعیت آرژانتین ۳۰ میلیون نفر بود. آن سال، سال هجوم تمام‌عیار فیلم‌های خارجی بود که ۴۲ درصدشان تولید آمریکای شمالی بودند. نیروی کار شاغل در بخش سینما به ۱۲۰۰ نفر کاهش یافته بود. لابراتوارها بیش از ۵۰ درصد از کارکنان‌شان را اخراج کردند و حتی در یک مورد ۷۵ درصد اخراج گزارش شده است. دستمزدها کاهش یافت، قوانین بهداشت و امنیت کار نادیده گرفته شدند و از «مصوبات جمعی» تخلف به عمل آمد.

می‌توان نتایج فرآیند غیر ملی شدن سینما را به این شکل ذکر کرد:

- ۱- کاهش اشتغال؛
- ۲- نفوذ فرهنگی و عقیدتی خارجیان به همراه تمام خطراتی که دربردارد. خطراتی چون انحطاط اخلاقی و ایجاد فقدان اعتماد به نفس ملی نسبت به تولیدات داخلی؛
- ۳- قرارگرفتن یک رسانه فرهنگی مانند سینما در اختیار شرکت‌های چند ملیتی برای تبلیغ و فروش کالاهاشان؛
- ۴- فرآیند اضمحلال فرهنگی که ما را از نیروهای پیش برنده (پروتاگونیست) به مخاطبان و مصرف کنندگان زندگی تبدیل می‌کند.

سینما در دوره دموکراسی

در دو سال اخیر که در آرژانتین دولتی روی کار آمده که مطابق قانون اساسی عمل می‌کند، در راه ایجاد زیرساخت‌های یک توسعه دموکراتیک، گام‌های مثبتی در زمینه حفاظت از حقوق و اختیارات شهروندان برداشته شده است.

ما اتخاذ تدابیر اقتصادی برای حفظ صنعت و فرهنگ کشور را

جورج ونتورا؛ دبیر کل اتحادیه کارکنان سینمای آرژانتین (SICA)، در نخستین کنفرانس اتحادیه‌های کارکنان سینمای آمریکای لاتین که در جشنواره سینمای نو آمریکای لاتین در دسامبر ۱۹۸۵ در هاوانا برگزار شد، این گزارش را ارائه کرد. در این گزارش به منابعی چون کتاب *El síndrome del cine nacional* نوشته جان لوزانو (۱۹۸۵)، مجله سینمایی آرژانتینی *Heraldo del cine* و مدارک متعلق به SICA استناد شده است.

SICA کلیه کارکنان سینما، در هر سطح شغلی که باشند را به عضویت می‌پذیرد و خود را نماینده آن‌ها می‌داند. SICA وابسته به CGT (confederación General de Trabajadores) تنها اتحادیه صنفی ملی در آرژانتین است. کلیه عوامل فیلم‌های تجاری، مستند، کوتاه و داستانی سینمایی قانوناً حق دارند که به عضویت SICA، تنها اتحادیه سینمایی شناخته شده در آرژانتین، در آیند. کارکنان به اصطلاح «موقتی»، تکنسین‌هایی که مدت زمان کارشان وابسته به زمان فیلمبرداری یا مراحل پیش تولید و پس از تولید است، و کسانی که کارشان دائمی است مثل تکنسین‌های لابراتوارهای صدا و تصویر همه و همه می‌توانند تحت پوشش این اتحادیه قرار بگیرند.

SICA نیم قرن قدمت دارد. این اتحادیه توسط چند نفر از فعالان، برای بهبود شرایط کار و دستمزد تشکیل شد و در ابتدا تأثیر فعالیت‌های کم دامنه و پراکنده بود. باید در نظر داشت که در آرژانتین دهه ۳۰ و ۴۰ غالباً روزی ۱۸ ساعت فیلمبرداری انجام می‌شد و خوابیدن کارکنان در استودیوها برای هماهنگ شدن با برنامه فشرده کاری امری عادی به شمار می‌رفت. معمولاً تکنسین‌ها صبح‌ها بر روی یک فیلم و بعد از ظهرها بر روی فیلم دیگری کار می‌کردند.

استقبال گسترده از فیلم‌های سینمایی در آن روزها منجر به اشتغال بیش از ۵۰۰۰ نفر تکنسین در بخش سینما شده بود. در آرژانتین ۱۵ میلیون نفری آن زمان، هر سال به طور متوسط ۴۲ فیلم سینمایی

وضعیت کنونی سینمای آرژانتین را می‌توان به نحو زیر توضیح داد:

تولید

- ۱- از نظر موضوع، آزادی کامل وجود دارد.
  - ۲- بودجه استانی تولید فیلم که عموماً به کارگردانان / تهیه‌کنندگان کوچک و مستقل تخصیص می‌یابد، موجود است.
  - ۳- تهیه‌کننده‌ها دارای امکان دریافت پیش پرداخت از سوی توزیع‌کننده‌ها به منظور تکمیل مراحل نهایی پس از تولید هستند.
  - ۴- برخی تکنیسین‌ها، بازیگرها و کارگردان‌ها حاضرند برای این که یک فیلم تولید شود، دریافت دستمزد هایشان را به زمان‌های آتی موکول کنند.
- در برخی از موارد این کار منجر به از دست دادن کل دستمزد می‌شود.
- ۵- تهیه‌کنندگان بزرگ که دارای تجهیزات کامل باشند بسیار اندکند. تنها یکی از آن‌ها استودیوی صدا دارد این تهیه‌کننده‌ها معمولاً به سمت موضوعاتی می‌روند که کمترین ریسک اقتصادی را به دنبال داشته باشد، و این یعنی منفعل‌ترین موضوعات.

هزینه متوسط تولید یک فیلم تقریباً ۲۸۰۰۰۰۰ دلار آمریکاست و ازین مقدار ۲۲ درصد به گروه تکنیسین‌ها پرداخت می‌شود که به طور متوسط ۲۸ نفرند.

زمان متوسط تولید شامل فیلمبرداری و پیش تولید و پس از تولید حدود ۷ هفته است.

توزیع :

سه نوع توزیع‌کننده فیلم در آرژانتین وجود دارد:

- ۱- توزیع‌کنندگانی که بیشتر فیلم‌های آرژانتینی و کمتر فیلم خارجی توزیع می‌کنند.
  - ۲- توزیع‌کنندگان داخلی که تنها فیلم خارجی توزیع می‌کنند.
  - ۳- توابع شرکت‌های آمریکایی که فیلم‌های تولیدی خودشان را توزیع می‌کنند.
- توزیع‌کنندگان آرژانتینی که در بازارهای بین‌الملل خریدشان را

مکملی برای این اقدامات می‌دانیم. این کار دستیابی به عدالت اجتماعی را تسهیل می‌کند و ما را به ریشه‌های آمریکای لاتینی مان نزدیکتر می‌کند، ریشه‌هایی که دسترسی به آن‌ها آرزو و ضرورت ما در این دوره جدید است.

در این دو سال بساط سانسور فیلم‌ها برچیده شده است و تنها برای کودکان پاره‌ای سانسورها اعمال می‌شود، در حالی که بزرگترها می‌توانند فیلم‌ها را بدون این که کسی بخواهد کنترل‌اشان کند، ببینند.

موسسه‌ی ملی سینما دوباره به کنترل اهالی سینما رو آورده است و مالیات بر درآمد ده درصدی فیلم‌ها دوباره به موسسه‌ی ملی سینما (INC) اختصاص یافته است. در ۱۹۸۴ بیست و شش فیلم سینمایی ساخته شد.

از آگوست ۱۹۸۵ تا به حال تنها پانزده فیلم سینمایی ساخته شده است. به عقیده ما این رکود نتیجه تداوم کنترل شرکت‌های عظیم چندملیتی به کمک نمایندگی‌های داخلی‌شان بر بازار فیلم داخلی ماست. عدم وجود اراده‌ای مبنی بر مقاومت و مبارزه علیه این ساختار، به عدم تعادلی انجامید که تولیدکنندگان مستقل داخلی را وادار به محدود کردن تولیداتشان کرد.

آن چه بر وخامت اوضاع می‌افزاید، استدلال تولیدکنندگان عمده در سال گذشته است استدلالی که از پشتوانه رسمی قابل توجهی برخوردار است- مبنی بر این که باید در درون فرآیند تولید به دنبال مشکل سینمای آرژانتین گشت. نیت واقعی کسانی که این استدلال را مطرح کرده‌اند، کاهش دستمزدها و تغییر شرایط قراردادهاست. تکنیسین‌های سینما در کنار بازیگران و کارگردانان و برخی تهیه‌کنندگان مستقل، ضمن عدم انکار امکان عقلانی‌تر کردن فرآیند تولید در آینده، به مقابله جدی با این استدلال برخاستند. نتیجه کار مصالحه‌ای بود که طی آن موسسه‌ی ملی سینما (INC) متقبل شد که قوایش را روی بخش توزیع و نمایش فیلم‌ها متمرکز کند. برنامه تخصیص اعتبار به تولیدات استانی مایه دلگرمی تولیدکنندگان مستقلی است که تولید فیلم‌های جدید را شروع کرده‌اند. این تلاش‌ها به این امید انجام می‌شود که تا آخر سال بتوانیم به سطح تولیدی نظیر تولید سال ۱۹۸۴ نزدیک شویم.

خدمات ملی کینر (بانک، شرکت بیمه و ارتباطات) کلمبیا پیکچرز در ۱۹۸۳ با کوکا کولا پیوند خورد؛ و یونایتد آرتیستز به همراه بانک‌ها، خطوط هوایی، شرکت‌های ساختمانی شرکت ترانس آمریکا را تاسیس کردند؛ و پارامونت قسمتی است از صنایع گلف وسترن (شرکت‌های بیمه، تنباکو، مواد خام و غیره).

کلیه این فیلم‌ها وابسته به موسساتی است که طرفدار حمایت از محصولات داخلی آمریکا هستند. دامپینگ (صدور کالا با قیمتی پایین‌تر از قیمت داخلی به منظور فلج کردن اقتصاد کشور مقصد)، افزایش قیمت دلار، گران‌فروشی، میزان سود بی‌حد و حصر و زورگویانه و خرید هر چه ارزاتر مواد خام از کشورهای جهان سوم که تمام کشورهای آمریکای لاتین را در برمی‌گیرد، از روش‌های آن‌ها برای دستیابی به اهدافشان است. در واقع این کمپانی‌ها طلبکاران اصلی بدهی‌های خارجی ما هستند.

موسسات داخلی که عضو اتحادیه توزیع فیلم آرژانتین هستند، بقیه فیلم‌های خارجی که به آرژانتین آورده می‌شود را توزیع می‌کنند. ده موسسه ریزو درشت در این فهرست جا می‌گیرند. توزیع کنندگان فیلم‌های آرژانتینی در دو سازمان متشکل شده‌اند: اتحادیه عمومی تهیه کنندگان و مرکز توزیع کنندگان فیلم آرژانتین CDPA. اولی شامل سازمان‌هایی مانند آرژانتینا سونوفیلیم و ویکتوریا سینماتوگرافیا و آریس سینماتوگرافیا است. در دوسال اخیر افزایش محسوسی در تعداد فیلم‌های خارجی توزیع شده توسط این شرکت‌ها و تعداد تولیدات مشترک با شرکت‌های آمریکایی مشاهده می‌شود. مثلاً آریس در تولید پنج فیلم با روگر کورمن شراکت کرده و در ۱۹۸۴ هشت فیلم خارجی را توزیع کرده که در ۱۹۸۵ این رقم به هجده فیلم رسیده است.

این شرکت‌ها ابتدا به عنوان تولید کننده فیلم شروع به کار کردند و سپس برای تضمین نمایش فیلم‌هایشان کار توزیع را هم در دست گرفتند. تولید کنندگان کوچک مستقل همواره برای توزیع فیلم‌هایشان به این شرکت‌ها متوسل می‌شوند. این تنها طریق پیشرفت در آینده و رسیدن به یک وضعیت انحصاری نسبی است. برای تکمیل این شمای کلی باید گفت که ۱۵۷ فیلم در نیمه اول ۱۹۸۵ به نمایش درآمد. از این تعداد یازده فیلم آرژانتینی، ۷۵ درصد از ۱۴۶ فیلم دیگر محصول آمریکا و اتحادیه اروپا یعنی

انجام می‌دهند، و معمولاً هم خریدار فیلم‌های اروپایی هستند، خریدشان را به صورت بسته‌ای (درهم) انجام می‌دهند. بسته‌ای که خریداری می‌شود معمولاً شامل تعداد ثابتی فیلم است که تنها یک یا دو فیلم برجسته در آن وجود دارد و بقیه هفت هشت فیلم خریداری شده دارای ارزش تجاری و هنری اندکی هستند. در این وضعیت، باید این چند فیلم که نقش پرکننده بسته را دارند به نمایش در آیند تا هزینه‌ها جبران شوند و این کار باعث دشوار شدن امکان اکران فیلم‌های تولید داخل در سطح کشور می‌شود. خرید این فیلم‌های بی‌ارزش باعث پایین آمدن سطح سلیقه عمومی می‌شود و یک واردات غیر ضروری و ارز بر است. نه توزیع کنندگان فیلم‌های خارجی در آرژانتین و نه توابع شرکت‌های آمریکایی حاضر نیستند یک دلار از درآمد کلان شان در این کشور را در صنعت فیلم‌سازی آرژانتین سرمایه‌گذاری کنند به این دلیل که هیچ اجباری در این زمینه وجود ندارد.

حدود ۴۴۰۰ فیلم خارجی در پانزده سال اخیر در آرژانتین به نمایش درآمده که به طور متوسط می‌شود ۲۹۳ فیلم در سال. این آمار در سال ۱۹۷۰ با رقمی مانند ۳۹۱ فیلم خارجی اکران شده به اوج خود رسید و در سال ۱۹۷۵ با رقمی در حدود ۲۰۴ فیلم شاهد کمترین میزان فیلم خارجی به نمایش درآمده بوده ایم. در حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد این فیلم‌های خارجی، آمریکایی هستند و توسط «اتاق بازرگانی توزیع کنندگان فیلم آرژانتین آمریکای شمالی / هیئت بازرگانی فیلم (Film Board)» با همکاری اتحادیه سینمای آمریکا MPAA که متحد کننده تهیه کنندگان آمریکایی است، وارد می‌شوند. اعضای اصلی «هیئت بازرگانی فیلم» را شرکت‌هایی مانند CIC (شرکت بین‌المللی فیلم که در نتیجه ادغام پارامونت بیونورسال، متروگلدین مایر و یونایتد آرتیستز در سال ۱۹۸۲ تشکیل شد)، کلمبیا، فوکس و وارنر تشکیل می‌دهند. سه کمپانی اخیر در معاملات شان از یک ساختار تبعیت می‌کنند. این موسسات بازرگانی، توزیع انحصاری فیلم دنیا را در دست دارند و با شرکت‌های عظیم فراملیتی پیوند خورده‌اند. برای مثال، CIC به پیسی کولا، RCA، هتل‌های زنجیره‌ای هیلتون و صاحبان جنرال داینامیک (تولید کنندگان جنگنده بمب افکن دلتا اف-۱۰۶) وابسته است. مترو گلدن مایر با گروه تایم لایف و فیلم‌های آن‌ها پیوند خورده است. برادران وارنر متعلق است به شرکت

قرار بگیرند مصرف می‌شوند.

قسمت پخش فیلم به خاطر عایدی ۵۰ درصدی‌اش از فروش فیلم، قدرتمندترین بخش در میان تمام بخش‌های صنعت فیلم به شمار می‌رود. این بخش در انحصار دو جریان اصلی است: (La Sociedad Anonima argentina SAC) و سازمان زنجیره‌ای کال دی فیوری سارگوستی که جدیداً زنجیره لاکو کو را هم در دست گرفته است. این شرکت‌ها که در بوئنوس آیرس مستقر هستند، بیشتر سالن‌های سینمای استان‌های مختلف را هم تحت کنترل دارند. درصد اختصاص یافته از گیشه به علاوه فروش فضای تبلیغاتی در سینماها و درآمد حاصل از نمایش تیزرهای تبلیغاتی در خلال فیلم‌ها درآمد این شرکت‌ها را تشکیل می‌دهد.

این موسسات انحصاری علاقه‌ی چندانی به تقویت صنعت سینمای آرژانتین نشان نمی‌دهند زیرا سود آوری بیشترین اهمیت را برای آنان دارد. نود درصد از فیلم‌هایی که به نمایش می‌گذارند خارجی هستند و به شدت در مقابل نشان دادن فیلم‌های آرژانتینی مقاومت می‌کنند. امکان کنترل این که آیا تعداد تماشاگران اعلام شده توسط این موسسات مطابق با تعداد بلیط‌های فروخته شده است هم غیر ممکن است.

SICA

همان‌طور که در مقدمه این گزارش بیان شد، این اتحادیه نماینده کارکنان بخش سینماست و نظرات آن‌ها را منعکس می‌کند. قانون کار عمومی و «توافقنامه جمعی» مصوبه ۱۹۷۵ اساس کار ما را تشکیل می‌دهد. ما برای تقویت سینمای آرژانتین مبارزه می‌کنیم و سعی داریم که بر موانعی که نظام حاکم بر ماتحمیل کرده فائق آییم. بنا بر این SICA دست در دست اتحادیه بازیگران آرژانتینی، کارگردانان سینمای آرژانتین و آرژانتورز «گروه حمایت از سینمای آرژانتین» را در ۱۹۶۸ به منظور مبارزه با سانسور و لیست‌های سیاه پایه‌گذاری کرد.

ما هم در ویرانگری‌های حکومت نظامی شورای دولتی (جوتنا) قربانیانی دادیم، برخی از ما تبعید و برخی «ناپدید» شدند ولی ما در نبردمان - نبردی که در تمام آمریکای لاتین جریان دارد - از پاننشستیم، در زمان جوتنا ما ارتباطات فردی و حرفه‌ای مان را

طلبکاران عمده آرژانتین بود. از این تعداد تنها ۸ فیلم برزیلی بودند و از کشورهای دیگر آمریکای لاتین، آسیا و آفریقا فیلمی وجود نداشت.

در سال گذشته، تنها ۸/۵ درصد از زمان نمایش فیلم در سطح کشور به فیلم‌های آرژانتینی اختصاص یافته است و ۱۸/۷ درصد از بینندگان یا به عبارتی حدود ده میلیون نفر از جمعیت ۵۵ میلیونی بینندگان این فیلم‌ها را دیده‌اند.

نمایش

در حال حاضر ۱۱۱۷ سالن نمایش در آرژانتین وجود دارد. در ۱۹۶۷ این عدد بالغ بر ۲۲۰۰ سالن می‌شد. در عرض بیست سال، تعداد کل سالن‌های سینما تقریباً نصف شده است. این نشان‌دهنده بحرانی است که گریبانگیر صنعت ما شده است. بیشتر سالن‌های تعطیل شده در مراکز استان‌های کوچک بوده است که صاحبان آن‌ها به هیچ کدام از جریان‌های اصلی داخلی متعلق نبوده‌اند. از همه مهمتر این است که بسیاری از سالن‌های تعطیل شده تنها سالن سینمای موجود در شهر خودشان بوده‌اند. در این جا دلایل مختلف این رکود را بر می‌شماریم. سرانه بالای مالکیت تلویزیون در آرژانتین یکی از این دلایل است. عدم حمایت کافی از سینمای آرژانتین در بازار داخلی این کشور و هجوم دائمی و روزافزون فیلم‌های خارجی، افزایش نرخ بی‌سوادی، رشد بیکاری و کاهش میزان دستمزدها، افزایش قیمت بلیط سینماها، (در ۱۹۸۲ به حداکثر قیمت معادل ۵/۱ دلار رسید و در حال حاضر ۱/۴ دلار است) بی‌محتوایی فیلم‌های محصول داخل و تغییر ذائقه‌ای که در اثر فرآیند نظام‌مند از خودبیگانه سازی و شخصیت زدایی القا شده از سوی تلویزیون به وجود آمده همه از دلایل این رکود هستند.

مسأله ویدئوهای خانگی مزید بر علت است. تنها در بوئنوس آیرس ماهانه ۳۵۰۰۰ عنوان فیلم اجاره می‌شود. یک پدیده اجتماعی که تا کنون در جامعه ما مشاهده نشده بود بروز پیدا کرده است. مردم تمایلی به شرکت در تفریحات عمومی ندارند، از ارتباط اجتماعی اجتناب می‌ورزند و خودشان را در خلوت تفریحات خانگی محدود می‌کنند. در این شرایط محصولات فرهنگی بدون این که فرصت این را پیدا کنند که به صورت جمعی مورد نقد

کرد بلکه به همیاری میان کشورها احتیاج دارد. از این رو ما از تولیدات مشترک میان کشورهای آمریکای لاتین حمایت خواهیم کرد.

بدهی‌های خارجی و نفوذ فرهنگی دست در دست هم یک هدف را دنبال می‌کنند:

بی دفاع کردن مردم ما در مقابل زورگویی کسانی که دنیا را سوپر مارکتی برای فروش کالاهایشان می‌بینند. ■

از دست دادیم، شکاف‌های عمیق و خطرناک بین نسل‌ها اتفاق افتاد و تلاش شدیدی برای اضمحلال تمام جنبه‌های هویت آرژانتینی ما صورت گرفت. در یک کلام ما با خواری و ذلت برای پذیرش نقش منفعل خود به عنوان مصرف‌کنندگان محصولات فرهنگی تحمیل شده توسط دیگران آماده می‌شدیم. به خاطر این‌ها بود که ما در اولین سال آغاز فعالیت مان در ۱۹۸۵ برای اعضا و دانشجویان مان کلاس‌های آموزشی تخصصی به پا کردیم.

در تعاملاتمان با دیگر کشورها توانستیم از حضور افرادی چون نیکیتا میخالکوف، انتونیو باردی، توماس گویتز آلیا و فرناندو بیری، کسانی که درباره سینمای آمریکای لاتین سخنرانی کردند استفاده کنیم.

فعالیت‌های فعلی ما اهداف زیر را دنبال می‌کند:

- ۱- دفاع از حقوق کارکنان بخش سینما در آرژانتین.
- ۲- افزایش توان تخصصی اعضا از طریق ملاقات با تکنیسین‌های سایر کشورها به خصوص در سطح آمریکای لاتین.
- ۳- تلاش برای از بین بردن شرایطی که صنعت ما را فلج کرده است در کنار مبارزه با جریان‌های نفوذ فرهنگی و فرهنگ زدایی در آمریکای لاتین.
- ۴- پایه‌گذاری همکاری تخصصی از طریق موسسه Argentino Comite Permanente de Defensa del cine با تمام کشورهای که از سلطه ایدئولوژیک و اقتصادی شرکت‌های چند ملیتی سینمایی رنج می‌برند.
- ۵- تصویب یک قانون سینما که جوابگویی نیازهای واقعی صنعت سینمای کشور باشد. ما فعلاً پیش نویس این قانون را جهت بررسی به مجلس ارایه کرده‌ایم.
- ۶- استفاده از تمام مفاد قابل اجرا در قانون فعلی. موسسه ملی سینما مامور انجام و به اجرا در آوردن این طرح است.
- ۷- طرح راهکارهایی برای تسهیل دسترسی فیلم‌های آرژانتینی به امکان نمایش عمومی در داخل کشور.
- ۸- جلوگیری از ورود فیلم‌های خارجی که زمینه کار متخصصان داخلی را محدود می‌کنند.

۹- وضع قانون اجباری شدن نمایش فیلم‌های کوتاه آرژانتینی سینمای آمریکای لاتین تنها با تلاش‌های فردی ما رشد نخواهد